EURO

Autor Guste Santini
Nedjelja, 25 Studeni 2001 22:50

Ponovno je pokrenuta rasprava: da li ili ne uvesti EURO? Pitanja tko je za a tko protiv uvođenja EURO-a postaju predmetom podjele među ekonomistima. O ovom pitanju sam pisao nebrojno puta i na ovim stranicama. Zainteresiranog čitaoca upućujem na moje radove u kojima su prezentirani uvjeti za uvođenje EURO-a i moja određenja koje sam u tim radovima iznio stručnoj i znanstvenoj javnosti. «Bespuća ekonomske politike», Binoza-press, Zagreb 2001. godine. «EKONOMIJA/ECONOMICS» iz prosinca 1990. godine (godina 6, broj 3) u okviru rada: Elements for the Strategy for the European Integration of the Republic of Croatia», te u: «Hrvatska Agenda 2000», EGIDA, Zagreb, 1999. godine pod naslovom: «Makorekonomska politika i kriteriji konvergencije».

Hrvatska je uvela EURO. Ona to nije učinila de jure ali je de facto!

Uvođenje EURO-a de jure značilo bi da od 1.1. 2002. godine u opticaju imamo obračune i novčanice kao što to imaju zemlje Evropske unije koje su uvele EURO. Ovo znači da su zemlje prihvatile kriterije koji su dogovoreni u Maastrichtu. Hrvatska kriterije ne može ostvariti i, prema tome, bilo kakva diskusija je suvišana.

Međutim, imamo li u vidu uvođenje EURO-a kao kriterij ekonmske politike tada je jasno da smo prihvaćajući njemačku marku kao kriterij uveli i EURO. Svima je poznato da je - od listopada 1993. godine – hrvatska valuta vezana za njemačku marku. Što više «plitko» tržište i mala novčana masa rezultirali su čak aprecijacijom kune. Ne treba zaboraviti četiri četvorke kada se je krenulo sa Antiinflacijskim programom. Sva su kretanja i svi su odnosi definirani njemačkom markom. Konačno, izneseno je razlog zašto se zalažem za tečaj kune kao nezavisne varijable u odnosu na kamatnu stopu, marginalnu poreznu stopu pri čemu je neophodan dinamičan rast privredne aktivnosti. Kako je, danas, jasno da navedene kriterije nije moguće ostvariti, da usput napomenem, potrebno je preispitati tečajnu politiku i prilagoditi je realnom privrednom životu. Nedopustivo je voditi ekonomsku politiku ne polazeći od realnih odnosa. Divregencija monetarne i fiskalne politike znači divergenciju od potrebite ekonomske politike. Učinci su poznati. Time je sve, u ekonomskom pogledu, poznato.

Prema tome, potpuno je svejedno da li smo formalno uveli EURO bitno je da li ekonomska politika ima ili nema svoju monetarnu politiku. Kako je ona nema to se svodi pitanje EURO-a na nebitna evidencijska pitanja.

Da ne duljim. Istinsko uvođenje EURO-a je dalje nego što je to vidljivo iz dnevnih rasprava. Kriteriji koje valja zadovoljiti su toliko nedostižni Hrvatskoj da je rasprava o tom pitanju na granici «dobrog odgoja». Posjetit ću čitaoca na kriterije na koje upućuje Ugovor iz Maastrichta, poznat kao kriteriji konvergencije:
- stopa inflacije može biti najviše do 1,5% veća od stope inflacije triju zemalja sa najnižom stopom inflacije;
- prosječne nominalne kamatne stope ne smiju biti veće za više od 2% od kamatnih stopa triju zemalja sa najnižom stopom inflacije;
- proračunski deficit ne smije biti veći od 3% GDP-a;
- javni dug može iznositi najviše 60% GDP-a;
- dvije godine prije ulaza u monetarnu uniju valja održavati stabilnost nacionalne valute uz

dozvoljene granice fluktuacije.